

Marea Adunare Națională
Lege 63/1974 privind ocrotirea patrimoniului cultural national al
Republicii Socialiste Romania

În vigoare până la: 05.02.1990

Publicat în Buletinul Oficial nr. 137 din 02.11.1974
Intrat în vigoare la: 02.11.1974

CAPITOLUL 1
Patrimoniul cultural national

Art. 1. -

In intelesul prezentei legi, bunurile cu valoare deosebita, istorica, artistica sau documentara care reprezinta marturii importante privind dezvoltarea istorica a poporului roman si a omenirii in general sau evolutia mediului natural, inclusiv cele din aceste categorii, alcatuite din metale pretioase sau continind metale pretioase si pietre pretioase, constituie patrimoniul cultural national al Republicii Socialiste Romania si se bucura de protectia statului, a intregii societati.

Art. 2. -

Patrimoniul cultural national cuprinde:

- a) bunuri cu valoare artistica deosebita: obiectele sau monumentele de arhitectura si arta plastica, decorativa si aplicata, stravechi, antice, medievale sau moderne, care sint opere reprezentative ale unor mari personalitati create consacrate, romane sau straine, sau care, fiind creatie anonima, prin nivelul lor artistic, prin trasaturile caracteristice si prin raritatea lor sint in cel mai inalt grad reprezentative pentru cultura si arta nationala si universala, inclusiv pentru creatia populara;
- b) bunuri cu valoare istorica si documentara deosebita: monumente istorice sau arheologice, obiecte si documente cu caracter de izvor probatoriu sau memorial pentru istoria dezvoltarii societatii, manuscrise, carti bibliofile sau alte bunuri cu caracter de unicat sau de mare raritate, reprezentative pentru anumite epoci, institutii, evenimente sau personalitati istorice importante, nationale si universale; marturii valoroase ale istoriei stiintei si tehnicii, mijloace de schimb monetare sau premonetare, rare sau cu mare valoare artistica, raritati filatelice;
- c) bunuri cu valoare stiintifica de document al naturii de importanta deosebita: piese din natura disparute sau foarte rare -care nu se mai pastreaza decit in colectiile de specialitate-, monumente ale naturii, fosile si trofee rare, endemisme si tipuri conservate sau naturalizate.

Art. 3. -

Patrimoniul cultural national al Republicii Socialiste Romania apartine, prin valoarea sa cultural-sociala, poporului, face parte din avutia societatii socialiste.

Art. 4. -

Statul asigura cunoasterea, evidenta centralizata si pastrarea in deplina securitate a tuturor bunurilor din patrimoniul cultural national, tinind seama de importanta deosebita a acestor bunuri pentru istoria si cultura nationala si universala, de necesitatea ocrotirii, dezvoltarii si valorificarii stiintifice si cultural-educative a acestora in folosul intregului popor.

Art. 5. -

Constituirea, ocrotirea, cercetarea si punerea in circuit public a patrimoniului cultural national constituie o indatorire patriotica a tuturor membrilor societatii - expresie a constiintei noi, socialiste, a oamenilor muncii, a relatiilor noi statornicite in societatea noastra.

Patrimoniul cultural national se dezvoltă prin noi descoperiri ale vestigiilor istorice sau monumentelor naturii, prin noi creatii artistice, stiintifice si tehnice, pe masura ce valoarea deosebita a acestora este consacrata de societate, precum si prin dobindirea cu orice titlu a altor valori de importanta deosebita.

Societatea stimuleaza si recompenseaza pe cei care contribuie la constituirea si dezvoltarea patrimoniului cultural national, prin premii, distinctii, aducerea numelui donatorului la cunostinta publicului, precum si prin alte forme.

Art. 6. -

Toate bunurile care fac parte din patrimoniul cultural national se inscriu in evidenta centralizata de stat si sint supuse regimului de pastrare, conservare, valorificare stiintifica si punere in circuit public stabilit prin prevederile prezentei legi.

Art. 7. -

Toti detinatorii de bunuri culturale din categoriile prevazute la art. 1 si 2 din prezenta lege - organizatii obstesti, culte religioase sau persoane fizice - au obligatia sa le declare in termen de 60 de zile de la intrarea in vigoare a legii sau, dupa caz, de 15 zile de la dobindire, in vederea inscrierii lor in evidenta centralizata de stat. Aprecierea importantei bunurilor culturale in vederea incadrării lor in patrimoniul cultural national si inscrierii in evidenta centralizata de stat se face de catre organele competente, potrivit prevederilor prezentei legi.

Organizatiile socialiste de stat vor depune, in termenele prevazute la alin. 1, extrase din inventarele lor, referitoare la aceste bunuri.

Art. 8. -

Ministerul de Interne, cu sprijinul celorlalte organe centrale de stat si obstesti, va lua masuri de identificare, inventariere si recuperare a bunurilor care, ca efect al dispozitiilor legale sau procedurilor judiciare, au fost trecute in patrimoniul statului, fiind ulterior instrainate.

Art. 9. -

In vederea asigurării unitare a evidentei, ocrotirii, conservării, cercetării si valorificării stiintifice si cultural-educative a patrimoniului cultural national se infiinteaza Comisia Centrala de Stat a Patrimoniului Cultural National, Directia patrimoniului cultural national, precum si oficii pentru patrimoniul cultural national judetene si al municipiului Bucuresti.

Atributiile si modul de organizare si functionare a Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural National, ale Directiei patrimoniului cultural national si ale oficiilor pentru patrimoniul cultural national se stabilesc prin decret al Consiliului de Stat.

Comisia Centrala de Stat a Patrimoniului Cultural National functioneaza pe linga Consiliul Culturii si Educatiei Socialiste. Comisia se numeste prin decret prezidential si se compune din reprezentanti ai Consiliului Culturii si Educatiei Socialiste, Ministerului de Interne, Ministerului Finantelor, ai altor organe centrale de stat si obstesti, reprezentanti ai cultelor, precum si din specialisti in domeniul istoriei, istoriei artelor, istoriei naturale, etnografiei si alte domenii de activitate.

Directia patrimoniului cultural national se infiinteaza prin reorganizarea Directiei monumentelor istorice si de arta, in cadrul indicatorilor de plan aprobati pentru Consiliul Culturii si Educatiei Socialiste.

Oficiile judetene si al municipiului Bucuresti se infiinteaza in cadrul muzeelor stabilite de Consiliul Culturii si Educatiei Socialiste si in limita indicatorilor de plan aprobati.

Art. 10. -

Evidenta centralizata de stat a patrimoniului cultural national contine elementele de identificare, descriere si evaluare a fiecarui bun.

Valoarea nominala a bunurilor din patrimoniul cultural national se stabileste pe baza criteriilor aprobate prin hotarire a Consiliului de Ministri.

Lista bunurilor din patrimoniul cultural national, precum si completarile anuale ale acesteia, se aproba prin hotarire a Consiliului de Ministri, la propunerea Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural National.

CAPITOLUL 2**Evidenta, pastrarea, conservarea si valorificarea bunurilor
din patrimoniul cultural national****Art. 11. -**

Statul ia toate masurile necesare in vederea ocrotirii si conservarii, evitarii instrainarii si deteriorarii, precum si pastrarii, apararii si folosirii corespunzatoare a patrimoniului cultural national in interesul intregului popor.

Art. 12. -

Evidenta centralizata de stat se intocmeste unitar, pe baza declaratiilor si extraselor de inventar depuse de detinatorii bunurilor din patrimoniul cultural national, precum si a identificarilor de noi bunuri efectuate de personalul de specialitate al organelor competente.

Documentele se completeaza la oficiile pentru patrimoniul cultural national si se centralizeaza la Directia patrimoniului cultural national, care pastreaza si prelucreaza aceasta evidenta. Lista bunurilor din patrimoniul cultural national se definitiveaza de Comisia Centrala de Stat a Patrimoniului Cultural National si se supune aprobarii Consiliului de Ministri.

Art. 13. -

Pastrarea, conservarea, valorificarea stiintifica si punerea in circuit public a bunurilor care alcatuiesc patrimoniul cultural national se organizeaza unitar, pe intreg cuprinsul tarii, dupa cum urmeaza:

- a) bunurile din patrimoniul cultural national de importanta deosebita se pastreaza, se conserva, se valorifica stiintific si se pun in circuit public in unitati de stat - muzee, colectii si biblioteci;
- b) celelalte bunuri, care ramin in pastrarea si folosinta detinatorilor - culte religioase, organizatii obstesti si persoane fizice care asigura conditiile de pastrare si conservare stabilite prin prezenta lege - sint supuse controlului si verificarii periodice a organelor de stat competente;
- c) bunurile care fac parte din fondul arhivistic national se pastreaza, se conserva, se valorifica stiintific si se pun in circuit public potrivit dispozitiilor legale privind fondul arhivistic national;
- d) daca bunurile din patrimoniul cultural national fac parte integranta din colectii constituite sau din ansambluri imobile, care au ele insele valoare artistica, istorica sau documentara, se pastreaza si se valorifica din punct de vedere muzeistic si cultural in aceste colectii sau ansambluri, asigurandu-li-se conditii speciale de pastrare si conservare.

Consiliul Culturii si Educatiei Socialiste si Ministerul de Interne, prin organele lor de specialitate, asigura indrumarea si controlul permanent al indeplinirii dispozitiilor de mai sus.

Art. 14. -

Unitatile de stat, organizatiile obstesti, cultele religioase si persoanele fizice care detin sau pastreaza bunuri din patrimoniul cultural national sint obligate:

- a) sa asigure evidenta, protejarea si securitatea acestor bunuri;

- b) sa asigure spatii salubre, microclimatul corespunzator, prevenirea factorilor de biodeteriorare, combaterea elementelor de poluare, indepartarea materialelor incompatibile cu cerintele conservarii bunurilor, sa evite tensionarea obiectelor in timpul expunerii, depozitarii si transportarii acestora;
- c) sa asigure paza stricta si securitatea deplina a acestor bunuri. Coordonarea intregii activitati de paza si securitate se realizeaza de Directia patrimoniului cultural national impreuna cu organele Ministerului de Interne;
- d) sa asigure restaurarea acestor bunuri, cu aprobarea Directiei patrimoniului cultural national;
- e) sa ia masuri pentru prevenirea distrugerii bunurilor, asigurind supravegherea lor permanenta cu personal si instalatii;
- f) sa expuna numai obiecte in stare de conservare corespunzatoare sau restaurate si in conditii de deplina securitate, sub directa supraveghere a personalului de specialitate, cu avizul Directiei patrimoniului cultural national.

Art. 15. -

Notariatele de stat, executorii judecatoresti, unitatile de anticariat si consignatie care iau cunostinta de existenta unor bunuri din patrimoniul cultural national sint obligate sa le anunte oficiilor corespunzatoare pentru patrimoniul cultural national, in termen de 15 zile.

Art. 16. -

In vederea mai buneii pastrari, conservari si valorificari stiintifice si cultural-educative, anumite bunuri din patrimoniul cultural national care prezinta interes exceptional, pot fi trecute in proprietatea statului, prin decret presidential, la propunerea Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural National si cu plata despagubirilor corespunzatoare.

Statul poate dobindi bunuri din patrimoniul cultural national prin donatii sau prin achizitionarea lor la preturile stabilite de Comisia Centrala de Stat a Patrimoniului Cultural National.

Detinatorii de bunuri din patrimoniul cultural national, persoane fizice, culte religioase sau organizatii obstesti, care nu indeplinesc obligatiile prevazute la art. 14, sint datori sa le incredinteze in custodie statului prin muzeele, colectiile si bibliotecile mentionate la art. 13 lit. a), care sint obligate sa le primeasca, sa le conserve, restaureze si pastreze.

Art. 17. -

Bunurile din patrimoniul cultural national care apartin statului nu pot fi instrainate sub nici o forma.

Transferul bunurilor din patrimoniul cultural national intre unitatile de stat sau intre unitatile organizatiilor obstesti ori ale cultelor este supus acordului prealabil al Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural National.

Art. 18. -

Vinzarea, schimbul sau donarea bunurilor din patrimoniul cultural national detinute de persoane fizice se poate efectua numai dupa 60 de zile de la informarea in scris a oficiului corespunzator pentru patrimoniul cultural national.

In toate cazurile de vinzare a acestor bunuri statul isi poate exercita, in termenul de mai sus, dreptul prioritar de cumparare, la pretul fixat de Comisia Centrala de Stat a Patrimoniului Cultural National.

Criteriile de stabilire a pretului de achizitie a bunurilor din patrimoniul cultural national se reglementeaza prin hotarire a Consiliului de Ministri.

Art. 19. -

Se interzice folosirea bunurilor din patrimoniul cultural national in alte scopuri si in alte conditii decit cele prevazute in prezenta lege.

Bunurile din patrimoniul cultural national destinate unor activitati publice, precum si cele destinate activitatii de cult, vor putea fi folosite in continuare in aceste scopuri, organizatiile detinatoare fiind obligate sa asigure respectarea prevederilor prezentei legi referitoare la evidenta, pastrarea, conservarea si valorificarea acestor bunuri.

Organizarea de manifestari artistice sau filmarile in cadrul monumentelor istorice si de arta, precum si filmarile celorlalte bunuri din patrimoniul cultural national, se aproba de Directia patrimoniului cultural national, luindu-se si avizul detinatorilor acestor monumente.

Art. 20. -

Lucrarile de cercetare, conservare si restaurare a bunurilor din patrimoniul cultural national - inclusiv sapaturile arheologice - se avizeaza sau se aproba, dupa caz, de Comisia Centrala de Stat a Patrimoniului Cultural National.

Cercetarea bunurilor din patrimoniul cultural national se incuviinteaza numai daca exista conditii de conservare si valorificare a descoperirilor si cu obligatia comunicarii rezultatelor obtinute catre Comisia Centrala de Stat a Patrimoniului Cultural National.

Bunurile arheologice descoperite in cursul cercetarilor se inscriu imediat in inventare speciale si se predau spre pastrare unitatilor de stat stabilite cu ocazia autorizarii cercetarii.

Persoanele fizice care fac intimplator descoperiri arheologice sint obligate sa le declare sau, in cazul bunurilor mobile, sa le depuna in termen de 24 de ore de la descoperire la comitetul executiv al consiliului popular al localitatii pe raza careia s-a facut descoperirea, care le va preda oficiului pentru patrimoniul cultural national.

In cazul descoperirii de bunuri din metale pretioase sau care au in componenta metale pretioase si pietre pretioase, persoanele fizice sint obligate sa le declare si sa le predea, cu respectarea prevederilor legale privind regimul mijloacelor de plata straine, metalelor pretioase si pietrelor pretioase.

Art. 21. -

Restaurarea bunurilor din patrimoniul cultural national se realizeaza sub conducerea Directiei patrimoniului cultural national in laboratoare organizate, incadrate si dotate potrivit acestor cerinte in Bucuresti - in cadrul Muzeului de istorie al Republicii Socialiste Romania, Muzeului de arta al Republicii Socialiste Romania, Muzeului satului si Bibliotecii centrale de stat; Iasi - in cadrul complexului muzeal; Cluj - in cadrul Muzeului de istorie al Transilvaniei; Sibiu - in cadrul Muzeului Brukenthal; Craiova - in cadrul Muzeului Olteniei; Timisoara - in cadrul Muzeului Banatului; Constanta - in cadrul Muzeului arheologic si Suceava - in cadrul Muzeului de istorie.

Lucrarile de restaurare si conservare a bunurilor mobile din patrimoniul cultural national care apartin organizatiilor obstesti, cultelor religioase si persoanelor fizice se efectueaza contra plata.

Art. 22. -

Instrainarea bunurilor din patrimoniul cultural national catre persoane fizice sau juridice straine este cu desavirsire interzisa.

Bunurile din patrimoniul cultural national pot fi trimise peste granita pentru prezentare in cadrul unor expozitii romanesti sau in cadrul unor expozitii internationale, precum si pentru efectuarea unor lucrari de restaurare sau a unor expertize de specialitate, cu aprobarea Presedintelui Republicii Socialiste Romania, la propunerea Consiliului Culturii si Educatiei Socialiste.

Art. 23. -

Scoaterea peste granita a altor bunuri culturale decit cele ce fac parte din patrimoniul cultural national se poate face numai cu avizul Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural National.

Categoriile acestor bunuri - lucrari de pictura, sculptura, grafica, de ceramica, portelan, sticlărie, teoretică, textile, mobilier cu caracter de artă, cărți și alte tipărituri, cu excepția celor puse în circuitul public prin rețeaua de difuzare a cărții, ori altele asemenea -, precum și criteriile de avizare a scoaterii lor peste graniță, se stabilesc prin decret prezidențial.

CAPITOLUL 3

Sanctiuni

Art. 24. -

Bunurile din patrimoniul cultural național aparținând persoanelor fizice, a căror dobândire se dovedește nelegală, se trec, fără plată, în proprietatea statului.

Art. 25. -

În afara sancțiunilor prevăzute de legea penală, bunurile din patrimoniul cultural național aparținând organizațiilor obștești, cultelor religioase sau persoanelor fizice se confiscă în următoarele cazuri;

- a) degradarea sau periclitarea valorii pe care o reprezintă;
- b) împiedicarea organelor de stat competente de a asigura conservarea, restaurarea și securitatea acestor bunuri;
- c) sustragerea de la regimul de bunuri din patrimoniul cultural național;
- d) traficul și specula cu bunuri din patrimoniul cultural național;
- e) vânzarea de bunuri din patrimoniul cultural național, obținute în mod ilicit, transportul și primirea în depozit de astfel de obiecte de către persoane care cunosc caracterul ilicit al operațiunii.

Art. 26. -

Distrugerea bunurilor din patrimoniul cultural național se pedepsește conform legii penale.

Art. 27. -

Încercarea de scoatere sau scoaterea peste graniță a bunurilor din patrimoniul cultural național, cu încălcarea prevederilor prezentei legi, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Cu aceeași pedeapsă se sancționează încercarea de înstrăinare sau înstrăinarea bunurilor din patrimoniul cultural național către persoane fizice sau juridice străine.

În ambele cazuri prevăzute în alin. 1 și 2, bunurile se confiscă.

Art. 28. -

Constituie contravenții următoarele fapte, dacă nu sînt săvîrșite în astfel de condiții încît, potrivit legii penale, sînt considerate infracțiuni:

- a) nedeclararea bunurilor din patrimoniul cultural național în termenele prevăzute de lege;
- b) nedeținerea în custodie a bunurilor din patrimoniul cultural național de către deținători, în cazurile prevăzute de art. 16 alin. 3;
- c) încălcarea prevederilor art. 20 al prezentei legi, cu privire la descoperirile de bunuri care fac parte din patrimoniul cultural național.

Contravențiile se sancționează cu amendă de la 1.000 la 5.000 lei.

Art. 29. -

Contravențiile stabilite prin prezenta lege se constată de personalul de specialitate al Direcției patrimoniului cultural național, împuternicit de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, precum și de organele desemnate de Ministerul de Interne.

Agentul constatator aplică sancțiunea și dispune confiscarea, atunci cînd legea o prevede.

Impotriva procesului-verbal de constatare a contraventiei se poate face plingere in termen de 15 zile de la comunicarea acestuia.

Plingerea impotriva procesului-verbal de constatare a contraventiei se solutioneaza de judecatoria in a carei raza s-a savirsit contraventia.

Art. 30. -

In masura in care prezenta lege nu dispune, contraventiilor prevazute in art. 29 le sint aplicabile prevederile [Legii nr. 32/1968](#) privind stabilirea si sanctionarea contraventiilor.

CAPITOLUL 4

Dispozitii finale

Art. 31. -

Consiliul Culturii si Educatiei Socialiste va asigura conditiile de functionare a Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural National si va lua masuri pentru incadrarea cu specialisti si dotarea corespunzatoare a Directiei patrimoniului cultural national, a oficiilor pentru patrimoniul cultural national, a laboratoarelor zonale.

Consiliul Culturii si Educatiei Socialiste si toate institutiile de specialitate din sistemul acestuia vor colabora cu organele Ministerului de Interne in indeplinirea prevederilor prezentei legi.

Art. 32. -

Ministerul de Interne isi va organiza activitatea pentru a asigura indeplinirea sarcinilor ce-i revin din prezenta lege si va intensifica masurile pentru prevenirea si combaterea furturilor, traficului ilegal, speculei si altor forme de incalcare a prevederilor prezentei legi.

Art. 33. -

[Decretul nr. 724/1969](#), devenit [Legea nr. 64/1969](#), privind protejarea si pastrarea bunurilor de interes national ce reprezinta valori artistice, istorice sau documentare, precum si a unor obiecte continind metale pretioase si pietre pretioase de valoare deosebita, precum si orice alte dispozitii contrare prezentei legi, se abroga.